

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 3To/76/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6220010002
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mário Šulej
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2020:6220010002.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mária Šuleja a sudcov JUDr. Jozefa Ryanta a JUDr. Adriány Považanovej, na verejnom zasadnutí konanom dňa 03. júna 2020, v trestnej veci obžalovanej Y. O., za prečin ohrozovania mravnej výchovy mládeže podľa § 211 ods. 1 písm. b), ods. 3 písm. a) Tr.zák., o odvolaní obžalovanej proti rozsudku Okresného súdu Veľký Krtíš zo dňa 27. 02. 2020, sp. zn. 3T/1/2020 takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 3 Tr.por. z r u š u j e napadnutý rozsudok okresného súdu vo výroku o treste odňatia slobody a spôsobe jeho výkonu.

Rozhodujúc sám podľa § 322 ods. 3 Tr.por. obžalovanú Y. O., nar. XX.XX.XXXX vo Q. O., trvale bytom G. XXX, X. P.

o d s u d z u j e

podľa § 211 ods. 3 Tr.zák., § 37 písm. m) Tr.zák., § 38 ods. 2, 4, 8 Tr.zák., § 39 ods. 1, 3 písm. e) Tr.zák., na trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) mesiacov.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a) Tr.zák. obžalovanej výkon trestu odňatia slobody podmiennečne odkladá.

Podľa § 50 ods. 1 Tr.zák. obžalovanej určuje skúšobnú dobu 2 (dva) roky.

Vo zvyšnej časti zostáva napadnutý rozsudok okresného súdu nezmenený.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom bola obžalovaná Y. O. uznaná za vinnú z prečinu ohrozovania mravnej výchovy mládeže podľa § 211 ods. 1 písm. b), ods. 3 písm. a) Tr.zák. na tom skutkovom základe, že

odo dňa 02.09.2018 do dňa 28.06.2019 v obci Q. na G. a v mieste školy v obci Q. C., a v meste Q. ako zákonná zástupkyňa maloletého syna O. O., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom X. P. - G. č. XXX, t.č. Q. na G. č. XXX, napriek opakovaným upozomeniam pedagógov riadne nezabezpečila jeho školskú dochádzku, a to tým, že maloletý O. O. v školskom roku 2018/2019 ako žiak X.ročníka N.O. G. Q. C. za obdobie od 02.09.2018 do 27.01.2019 vymeškal celkovo 108 neospravedlnených vyučovacích hodín, a taktiež v školskom roku 2018/2019 ako žiak X.ročníka X. Q. G. v Q. za obdobie od 28.01.2019 do 28.06.2019 neplnil povinnú školskú dochádzku, pričom maloletý za uvedené obdobie vymeškal celkovo 298 neospravedlnených vyučovacích hodín.

Za to bol obžalovanej uložený podľa § 211 ods. 3 Tr.zák. s použitím § 37 písm. m) Tr.zák., § 38 ods. 2, 4 Tr.zák., § 39 ods. 1, 3 písm. e) Tr.zák. trest odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov nepodmiennečne.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr.zák. bola obžalovaná pre výkon trestu odňatia slobody zaradená do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Proti tomuto rozsudku podala obžalovaná ihneď po jeho vyhlásení na hlavnom pojednávaní odvolanie, ktoré odôvodnila prostredníctvom svojho obhajcu písomným podaním doručeným okresnému súdu dňa 27.04.2020, a to proti výrokom o vine a o treste.

Najprv poukázala na výrokovú časť napadnutého rozsudku, s ktorou sa však nestotožnila. Súd prvého stupňa vyhodnotil vykonané dôkazy svojvoľne a formálne, dostatočne sa nezaoberal ani skutkovým stavom, a taktiež aj subjektívnou stránkou predmetného trestného činu. Snažila sa riešiť krízovú situáciu, často prosila o pomoc sociálnu kuratelu v Q., aj v D., veď terénny sociálny pracovník privolať policajnú hliadku na jej ochranu, ako aj ochranu ďalších detí, keď ich maloletý syn O. ohrozoval, správal sa agresívne a dokonca ich napadol.

Psychologička základnej školy odporučila psychologické vyšetrenie maloletého O., ktorý sa vyjadril, že neuznáva rodičovskú autoritu a bude rád, keď ju, ako jeho matku, zavrú. Maloletý dňom XX.XX.XXXX nadobudol trestnoprávnu zodpovednosť, no napriek tomu jej orgány sociálnoprávnej ochrany neposkytli adekvátnu pomoc. Vzhľadom na tieto skutočnosti nemohla naplniť subjektívnu stránku prečinu ohrozovania mravnej výchovy mládeže podľa § 211 ods. 1 písm. b), ods. 3 písm. a) Tr.zák., a teda nemohla byť ani za tento trestný čin zodpovedná.

V konečnom dôsledku žiadala, aby ju druhostupňový odvolací súd v plnom rozsahu spod obžaloby oslobodil.

Na verejnom zasadnutí, ktoré sa konalo v neprítomnosti obžalovanej, prokurátor krajskej prokuratúry považoval napadnutý rozsudok okresného súdu v celom rozsahu za zákonný a správny, a preto navrhol odvolanie obžalovanej ako nedôvodné zamietnuť.

Naproti tomu obhajca obžalovanej zotrval na dôvodoch uvedených v písomne podanom odvolaní. Zdôraznil, že obžalovaná je jednoduchou osobou, v rámci svojich schopností sa snažila o danej situácii informovať príslušné orgány a uznanie jej viny bolo vyslovene formálne. Vzhľadom na vek syna ani nemala reálnu možnosť zariadiť, aby navštevoval pravidelne školu. Prihliadajú na uvedené navrhol, aby krajský súd obžalovanú v celom rozsahu spod obžaloby oslobodil.

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací na základe odvolania obžalovanej zistil, že toto bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote proti rozhodnutiu, proti ktorému bolo prípustné. Následne v zmysle § 317 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku o vine a o treste. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, by prihliadol len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., čo však zistené nebolo. Po uvedenom procesnom postupe dospel k záveru, že odvolanie obžalovanej bolo podané dôvodne len čiastočne, a to proti výroku o treste odňatia slobody a spôsobe jeho výkonu.

Súd prvého stupňa, pri dodržaní procesného postupu a rešpektovaní práva obžalovanej na obhajobu, rozhodol na hlavnom pojednávaní o jej vine v súlade s výsledkami vykonaného dokazovania. V tomto smere vykonané dôkazy vyhodnotil, a to jednotlivo, ako aj v ich súhrne, odôvodnenie jeho rozhodnutia zodpovedá všetkým podstatným hľadiskám obsiahnutým v ust. § 168 ods. 1 Tr.por., posudzovanému prípadu venoval náležitú pozornosť a nemožno mu v tomto smere nič podstatné vyčítať, okrem toho, že nedostatočne zohľadnil postup a spôsob konania príslušných štátnych inštitúcií, ktoré taktiež prispeli k vzniku a pokračovaniu neželaného stavu ohľadne školskej dochádzky maloletého. Vyložil, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia oprel, a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov tiež vtedy, ak si navzájom čiastočne odporovali. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku je zároveň zistiteľné, akými právnymi úvahami sa prvostupňový súd spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušného ustanovenia zákona v otázke viny obžalovanej zo spáchania skutku kladeného jej za vinu a správne postupoval, keď ju v konečnom dôsledku uznal za vinnú z prečinu ohrozovania mravnej výchovy mládeže podľa § 211 ods. 1 písm. b), ods. 3 písm. a) Tr.zák. Obžalovaná totiž vydala z nebanlivosti osobu mladšiu ako 18 rokov nebezpečenstvu spustnutia tým, že jej umožnila viesť záhaľčivý život a čin spáchala závažnejším spôsobom konania - po dlhší čas.

Krajský súd v podrobnostiach poukazuje na odôvodnenie rozsudku okresným súdom, predovšetkým na str. č. 4 a 5, s ktorým sa v prevažnej časti stotožnil, ale považoval za potrebné reagovať na odvolacie námietky obžalovanej, ktoré však nebolo možné akceptovať v takom rozsahu, ktorý by viedol k inému meritórnemu rozhodnutiu vo výroku o vine (tieto však mali významný vplyv pri ukladaní druhu a výmery trestu).

Obžalovaná sa necítila vinnou z prečinu, spáchanie ktorého jej kládla za vinu obžaloba, priebeh skutku ako takého však nepopierala. Aj ďalšie vykonané dôkazy, najmä svedecké výpovede a listiny, vo svojom súhrne jednoznačne preukázali, že skutok sa stal tak, ako bol ustálený. Obhajoba obžalovanej bola v určitej miere dôvodná, pretože v jej prospech vyznievali viaceré zistené skutočnosti. Pokiaľ ide o maloletého syna O., tento mal už na začiatku skutku viac ako XX rokov, obžalovanú ako matku zjavne nerešpektoval, nevhodne sa správal tiež v škole, pričom biologický otec sa vôbec nestaral o jeho výchovu. Obžalovaná ako matka sa musela starať aj o ďalšie maloleté deti, ktorých časť mala s ďalším partnerom, o problémoch pri výchove syna však v rámci svojich schopností (nízky stupeň vzdelania, jednoducho štrukturovaná osobnosť) v určitej miere informovala príslušné orgány sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Na druhej strane ako zákonná zástupkyňa mala povinnosť riadne sa starať o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin svojich maloletých detí, vrátane zabezpečenia ich školskej dochádzky, čo sa určitým spôsobom snažila naplniť, avšak jej konanie nemožno považovať v tomto smere za dostatočné a náležité. I keď odvolací súd zobral do úvahy aj vyššie uvedené okolnosti svedčiace v jej prospech, nemožno konštatovať, že by ich súhrn v danom prípade zbavil obžalovanú trestnej zodpovednosti, keďže bola ako matka jedinou zákonnou zástupkyňou, ktorá mohla a mala zabezpečiť riadnu školskú dochádzku maloletého syna O.. Bolo jej zákonnou povinnosťou aktívnejšie sa podieľať aj na kontrole toho, či skutočne maloletý navštevuje príslušné školské zariadenia. V prípade informovania zo strany príslušných pracovníkov o absencii maloletého syna na vyučovacom procese, mala postupovať dôslednejšie, prípadne avizovať príslušným orgánom i to, že situáciu nezvláda, aj vzhľadom na postoj maloletého syna k nej, ktorý mal na ňu a ostatných súrodencov dokonca fyzicky zaútočiť, a zároveň žiadať, aby zväzili prijatie vhodných opatrení. Napokon, keďže už bola za rovnakú trestnú činnosť odsúdená, mala si byť vedomá toho, že môže byť opätovne trestne stíhaná. Nemožno opomenúť ani celkový počet vyučovacích hodín, ktoré maloletý bezdôvodne vymeškal.

Možno však súhlasiť s obhajobou obžalovanej, že aj pedagogickí pracovníci príslušných školských zariadení, ale najmä samotné orgány sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, nielenže mohli, ale aj mali postupovať aktívnejšie a dôslednejšie, napr. mohli rozhodnúť o uložení primeraných výchovných opatrení, a v prípade potreby dokonca navrhnúť niektorú z foriem náhradnej starostlivosti, najmä, ak vedeli, že obžalovaná ako matka výchovu maloletého syna dlhodobo a opakovane nezvládala, a to vrátane zabezpečenia jeho povinnej školskej dochádzky, teda že nebola schopná reálne sa v dostatočnej miere postarať o jeho výchovu, a sami mali iniciovať použitie prísnejších opatrení na dosiahnutie nápravy.

Súhrn dôkazov vyznievajúcich v neprospech obžalovanej, ktoré na seba nadväzujú a logicky sa dopĺňajú, vyvracajú v určitej časti ňou produkovanú obhajobu a v konečnom dôsledku preukazujú nielen to, že obžalovaná skutok spáchala tak, ako bol ustálený, ale tiež to, že bola za tento skutok trestne zodpovedná, a to aj z hľadiska subjektívnej stránky trestného činu, konkrétne zavinenia, vo forme tzv. vedomej nedbanlivosti.

Preskúmajúc zákonnosť a odôvodnenosť výroku o treste, dospel krajský súd na rozdiel od výroku o vine, v časti k inému záveru, ako okresný súd, a keďže odvolanie obžalovanej v tomto smere považoval za čiastočne dôvodné, nakoľko jej bol uložený neprimeraný trest odňatia slobody, z tohto dôvodu napadnutý rozsudok podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 3 Tr.por. v celom výroku o treste zrušil a následne rozhodol podľa § 322 ods. 3 Tr.por. o treste sám.

Pri úvahách o určení druhu trestu a jeho výmery mal súd za to, že okresný súd správne ustálil pomer poľahčujúcich a priťažujúcich okolností na 0 : 1, keď u obžalovanej nezistil žiadnu poľahčujúcu okolnosť a na druhej strane jej pričítal jednu priťažujúcu okolnosť podľa ust. § 37 písm. m) Tr.zák., t.j., že už bola za trestný čin odsúdená. Keďže priťažujúce okolnosti prevažovali nad poľahčujúcimi, došlo podľa ust. § 38 ods. 4, 8 Tr.zák. k zvýšeniu dolnej hranice zákonom ustanovenej trestnej sadzby o 1/3-inu, a preto bolo možné obžalovanej uložiť trest odňatia slobody v rozpätí od 2 rokov do 5 rokov. Odvolací súd okrem pomeru poľahčujúcich a priťažujúcich okolností zároveň podľa ust. § 38 ods. 2 Tr.zák. prihliadol

aj na mieru závažnosti priťažujúcej okolnosti, ktorá bola pomerne významná, keďže išlo o odsúdenie za rovnaký druh trestnej činnosti.

Naproti tomu bolo potrebné zohľadniť na to, že obžalovaná, okrem tohto špecifického druhu trestnej činnosti zavinenej z nedbanlivosti, nie úmyselne, nebola doposiaľ súdom trestaná, ani sankcionovaná v priestupkovom konaní, pričom je matkou ďalších piatich maloletých detí, o ktoré sa osobne stará. Dôležitým bolo aj to, že samotný maloletý poškodený výraznou mierou prispel k tomu, že sa skutok stal, berúc do úvahy jeho vek, ako aj to, že nerešpektoval pokyny matky, správal sa nevhodne aj v škole, kde vyvolával konflikty. V súčasnej dobe je však v starostlivosti starých rodičov, pričom jeho správanie, ako aj školská dochádzka, sa zlepšili.

Uloženie trestu odňatia slobody, čo aj na dolnej hranici trestnej sadzby, by ale bolo v danom prípade neprimerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania, čo správne konštatoval okresný súd, a preto bolo namieste aplikovanie ust. § 39 ods. 1, ods. 3 písm. e) Tr.zák. Takýto postup odôvodňujú vyššie uvedené pomery obžalovanej, ktorá nemá rozsiahlu kriminálnu minulosť a okrem tohto druhu špecifickej trestnej činnosti, sa snažila v podstate viesť riadny život. Taktiež bolo potrebné vziať do úvahy všetky relevantné okolnosti prípadu, vrátane spôsobu spáchania trestného činu, a jeho nedbanlivostného zavinenia, ako aj správanie a vek samotného poškodeného, ktorý výrazne prispel ku spáchaniu skutku, a súčasne aj nedôsledný prístup príslušných štátnych inštitúcií. Práve existencia a kombinácia týchto dôvodov viedla k až tak výraznej miere mimoriadneho zníženia výmery trestu odňatia slobody. Uložený trest odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov (na dolnej hranici zákonnej trestnej sadzby bez jej zvýšenia) možno považovať nielen za zákonný a primeraný, ale aj spravodlivý.

Okresný súd ale nepostupoval správne, keď obžalovanej uložil trest odňatia slobody ako trest nepodmienečný, nakoľko takýto spôsob jeho výkonu, by bol neprimerane prísny. Vzhľadom na osobu obžalovanej, s prihliadnutím na jej doterajší život a prostredie v ktorom žije, ako aj vzhľadom na okolnosti prípadu, mal odvolací súd za to, že na zabezpečenie ochrany spoločnosti a nápravu obžalovanej nie je výkon trestu odňatia slobody nevyhnutný, a preto jej výkon uloženého trestu odňatia slobody podmiennečne odložil na skúšobnú dobu dva roky. Takýto postup nebol v rozpore s ust. § 49 ods. 2 Tr.zák., hoci sa obžalovaná dopustila trestnej činnosti v skúšobnej dobe podmiennečného odsúdenia, nakoľko nebol právne kvalifikovaný ako úmyselný trestný čin, ale ako nedbanlivostný trestný čin. Zásadným bolo aj prihliadnutie na ust. § 34 ods. 3 Tr.zák., z ktorého vyplýva, že trest má postihovať iba páchatela, tak aby bol zabezpečený čo najmenší vplyv na jeho rodinu a jemu blízke osoby. Ak by obžalovaná ako matka, musela nastúpiť a vykonať trest odňatia slobody, nepochybne by museli byť jej ďalšie maloleté deti zverené do náhradnej starostlivosti, čo by nebolo žiaduce.

Takto uložený trest, vrátane podmiennečného odkladu jeho výkonu, obsahuje v dostatočnom rozsahu prvok represie, ako aj prvky generálnej a individuálnej prevencie, zároveň postačuje na zabezpečenie dosiahnutia účelu trestu v zmysle ust. § 34 ods. 1 Tr. zák. a zodpovedá aj všetkým ďalším zákonným ustanoveniam Trestného zákona, ktoré upravujú zásady pre ukladanie trestov. Napokon, ak by obžalovaná nevedla v skúšobnej dobe podmiennečného odsúdenia riadny život a hrozba výkonu trestu odňatia slobody by nebola postačujúca, eventuálne jej môže byť v takomto prípade nariadený výkon uloženého trestu, a to už aj počas plynutia skúšobnej doby.

Krajský súd po preskúmaní zákonnosti a odôvodnenosti napadnutých výrokov o vine a o treste, z vyššie uvedených dôvodov o odvolaní obžalovanej, považujúc ho za čiastočne dôvodné (vo výroku o treste), rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.